

فصل اول

کلیات تحقیق

بیان مساله :

سرطان یک بیماری قدیمی است و تاریخ شروع آن از زمان پیدایش بشریت است و در حال حاضر یک مشکل بزرگ جهانی است. سرطان های دستگاه گوارش از شایع ترین سرطان هاست و امروزه زندگی افراد زیادی را تحت تاثیر قرار می دهد. جراحی ، تغییر وزن ، ریزش مو و دیگر مشکلات جسمانی از یک طرف و عدم ایفای نقش در محیط خانواده و کار از طرف دیگر منجر به مشکلات پیچیده و متعدد در زمینه های روانی، اجتماعی و هیجانی می گردد. ارتباطات فردی به دلیل عدم اطمینان به آینده مختل می شود ، مکانیسم های سازگاری قبلی ناکافی به نظر می رسد و فرد ممکن است دچار اختلالات روانی مانند احساس تنهایی ، افسردگی و اضطراب شود. عوامل متعددی می تواند مانع از بروز چنین مشکلاتی از جانب فرد مبتلا به سرطان شود ، برای مثال ایجاد ارتباطات مناسب و دریافت حمایت های عاطفی از جانب دوستان و خانواده در بهبود ، سلامت و بهداشت روانی این افراد از اهمیت خاصی برخوردار است (۱).

تحقیقات متعددی در زمینه تاثیر سرطان بر روی سلامت روان بیماران مبتلا به انواع سرطان انجام شده است. آن چه مشخص است این است که این بیماری تاثیرات زیادی بر سلامت جسمانی ، روانی و اجتماعی این افراد می گذارد. برای مثال مطالعات مختلف نشان داده اند که متغیرهای روان شناختی ممکن است خطر ابتلا به سرطان را در بین افراد افزایش دهد ، افسردگی ، از دست دادن و یا کمبود روابط بین فردی نزدیک و دوستانه ، استفاده از راهکارهای غلط در برابر استرس ها ممکن است با شکل گیری سرطان همراه شود (۲ و ۳). در پژوهش حاضر قصد داریم ویژگی های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان را در این بیماران با افراد غیر بیمار مقایسه کنیم. لذا لازم است به شرح مختصری درباره شخصیت و دوسوگرایی در ابراز هیجان پردازیم.

شخصیت را شاید بتوان اساسی ترین موضوع علم روان شناسی دانست ، زیرا محور اساسی بحث در زمینه هایی مانند یادگیری ، انگیزه ، ادراک ، تفکر ، هوش ، عواطف و هیجانات و از این قبیل است. به عبارتی این موارد اجزای تشکیل دهنده شخصیت به حساب می آیند . شخصیت در لغت (personalite) خوانده می شود که ریشه در کلمه لاتین پرسونا دارد . این کلمه به نقاب یا ماسکی گفته می شد که در یونان قدیم بازیگران تئاتر به صورت خود می زدند ، به مرور معنای آن گسترده تر شد و نقشی را که بازیگر ادا می کرد نیز در بر گرفت . بنابراین مفهوم اصلی و اولیه شخصیت تصویری است که فرد به اجتماع خود ارائه می دهد و جامعه بر اساس آن او را ارزیابی می کند (۴).

شخصیت چیزی است که به ما اجازه می دهد پیش بینی کنیم که شخص در یک موقعیت معین چه خواهد کرد . هیلگارد عنوان می کند شخصیت الگوی معینی از رفتار و شیوه های تفکر است که نحوه سازگاری شخص را با محیط تعیین می کند (۵).

دو سوگرایی در ابراز هیجان نوعی تمایل به تردید در ابراز هیجان است و ممکن است به عنوان احساس های هیجانی به سرعت متغیر، یا به طور همزمان شدید و متضاد به یک شی یا فرد تعریف شود. (۶ و ۷). یعنی فرد ترکیبی از هیجان های مثبت و منفی در مورد هیجان و ابراز هیجان را تجربه می کند. دو سوگرایی در ابرازگری هیجانی اشکال مختلف از تمایل به ابراز ولی قادر نبودن به ابراز، ابراز کردن بدون تمایل واقعی تا ابراز هیجان و بعد پشیمان شدن را شامل می شود. ساختارهای دو سوگرایی در ابراز هیجان و شیوه مقابله ای سرکوب گرانه و یا حالت دفاعی سرکوب گرانه، ممکن است به واسطه فرآیند بازداری مشترک در آنها، ویژگی های مشابه بسیار زیادی داشته باشند (۶).

بین دو سوگرایی در ابراز هیجان و بیماری جسمانی نیز ارتباط وجود دارد. این ارتباط را براساس فعالیت محور هیپوتالاموس-هیپوفیز-فوق کلیه که یک تعدیل کننده مهم تعامل استرس-بیماری است، تبیین می کنند. اثر شیوه

ابراز هیجانات منفی (خشم) و حالت دفاعی داشتن، واکنش قلبی - عروقی را تحت تأثیر قرار می دهد و خطر بیماری را افزایش می دهد به این ترتیب که کورتیزول و هورمون آدرنو کورتیکوتروپیک در افرادی که برون ریزی خشم بالا و در عین حال حالت های دفاعی بالا دارند میزان بالایی دارد. به عبارت دیگر، افرادی که احساس خشم دارند ولی از ابراز خشم به دلیل ترس از پیامدهای اجتماعی اجتناب می کنند فعالیت بیش از حد دستگاه عصبی خودمختار را تجربه می کنند. بنابراین در افراد دو سو گرای هیجانی، ترس از پیامدهای اجتماعی، کم شدن حمایت اجتماعی و یا بی ارزش شمردن خود برای دریافت حمایت اجتماعی احتمالاً می تواند به افزایش نشانه های بیماری منجر شود. (۸).

در این میان مساله ای که نظر پژوهشگر را به خود جلب کرده است این است که ارتباط سرطان با ویژگی های شخصیتی و دوسو گرایی در ابراز هیجان در افراد بیمار مورد بررسی قرار گیرد. این مساله می تواند روشنگر این نکته باشد که آیا ویژگی های شخصیتی ناکارآمد یعنی الگوهای پایدار رفتار و طرز فکر و همچنین دوسو گرایی در ابراز هیجان در افراد مبتلا به سرطان می تواند در بیماری آن ها نقشی داشته باشد یا خیر؟

اهداف و فرضیات (OBJECTIVE & HYPOTHESIS):

الف-هدف اصلی طرح (General Objective):

بررسی ویژگی های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار

ب-اهداف فرعی (Specific Objectives):

بررسی روان رنجورخویی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار

بررسی برون گرایی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار

بررسی گشودگی به تجربی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار

بررسی توافق گرایی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار

بررسی وجدان گرایی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار

بررسی دوسوگرایی در ابراز هیجان بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار

ج-فرضیه ها (Hypothesis) یا سؤال های پژوهش:

آیا روان رنجورخویی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش با گروه غیر بیمار متفاوت است؟

آیا برون گرایی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش با گروه غیر بیمار متفاوت است؟

آیا گشودگی به تجربه بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش با گروه غیر بیمار متفاوت است ؟

آیا توافق گرایی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش با گروه غیر بیمار متفاوت است ؟

آیا وجدان گرایی بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش با گروه غیر بیمار متفاوت است ؟

آیا دوسوگرایی در ابراز هیجان بیماران مبتلا به انواع سرطان دستگاه گوارش با گروه غیر بیمار متفاوت است ؟

تعریف متغیرها (به صورت مفهومی و عملیاتی):

تعریف مفهومی ویژگی های شخصیتی :

ویژگی های شخصیتی در حقیقت محرکه های خلق و خو برای دستیابی به هدف تلقی می شوند، به این معنا که این خصوصیات انسان را مستعد انجام رفتارهای مختلف در موقعیت های خاص می نماید. آلپورت و ادبرت (۱۹۳۶) آن ها را به عنوان آمادگی های شخصی و فراگیر که شامل حالاتی پایدار در تطابق فرد با محیط هستند، تعریف می کنند. صفات شخصیتی در واقع رفتار فرد را خلاصه، پیش بینی و تبیین می کنند و احتمال رفتار، احساسات و تفکر فرد را به طریقی خاص توصیف می نمایند و از این طریق راه هایی صرفه جویانه برای خلاصه کردن تفاوت افراد از یک دیگر فراهم می کنند.

تعریف عملیاتی ویژگی های شخصیتی :

نمرات به دست آمده از پرسشنامه NEO که به پنج ویژگی روان رنجورخویی، گشودگی به تجربه، مقبولیت، برون گرایی، وجدانی بودن تعلق می گیرد.

تعریف مفهومی دو سوگرایی در ابراز هیجان:

نوعی تمایل به تردید در ابراز هیجان

تعریف عملیاتی دو سوگرایی در ابراز هیجان:

نمره ای است که فرد در پرسشنامه دو سوگرایی در ابراز هیجان کینگ واموتر به دست می آورد.

جدول متغیرها به شرح زیر ارائه می شود :

عنوان متغیر	مستقل	وابسته	کمی		کیفی		تعریف علمی	مقیاس
			پیوسته	گسسته	اسمی	فاصله ای		
سن	×		×					سال
جنس	×			×	×			مرد/ زن
ویژگی های شخصیتی	×			×		×	روان رنجورخویی ، برون گرایی ، گشودگی به تجربه ، توافق گرایی و وجدان گرایی	دارد/
دوسو گرایی در ابراز هیجان	×			×		×		دارد/
گروه مورد مطالعه		×						موردی /کنترل

فصل دوم

ادبیات تحقیق و بررسی متون

شخصیت

هر انسان آمیزه‌ای از سه ویژگی، ویژگی‌های نوعی، ویژگی‌های فرهنگی و ویژگی‌های فردی را در خود دارد و مجموعاً کلیت منحصر به فردی را تشکیل می‌دهد که مورد توجه و نظر روانشناسی شخصیت است. کلیت مفهوم و به همین لحاظ پیچیدگی آن موجب گردیده است که لفظ «شخصیت» به شیوه‌های مختلفی تعریف شود. آلپورت^۱ (۱۹۴۹) در این باره به جمع‌آوری و ذکر پنجاه تعبیر متفاوت پرداخته است (۹) که طبعاً این تفاوت‌ها مربوط به اصل موضوع شخصیت نبوده، بلکه مربوط به مفهومی است که از آن ساخته‌اند.

برخی به جنبه‌های بیوشیمیایی و فیزیولوژیکی شخصیت، برخی به عکس‌العمل‌های رفتاری و رفتارهای مشهود، برخی به فرآیندهای ناهشیار رفتار آدمی و برخی به ارتباط‌های متقابل افراد با یک‌دیگر و نقش‌هایی که در جامعه بازی می‌کنند توجه نموده و شخصیت را بر همان مبنا، تعریف نموده‌اند. بنابراین دامنه تعاریف از فرآیندهای درونی ارگانسیم تا رفتارهای مشهود ناشی از تعامل افراد در نوسان است (۱۰).

اما شخصیت در مفهوم کلی خود باید شامل:

- قواعد مربوط به کنش‌های منحصر به فرد افراد و هم قواعد مشترک بین افراد
- جنبه‌های پایدارتر و تغییرناپذیرتر و تغییرپذیرتر کنش انسان
- جنبه‌های شناختی (فرآیندهای تفکر) و جنبه‌های عاطفی (هیجانات) و جنبه‌های رفتاری فرد باشد و همین امر موجب می‌شود که ارائه تعریف جامعی که مورد توافق همه اندیشمندان در زمینه روانشناسی شخصیت باشد، غیر ممکن گردد. در زیر به چند مورد از تعاریف شخصیت که رویکرد متفاوتی با یک‌دیگر دارند، اشاره می‌شود.

۱- Alport, G. W.

شخصیت را شاید بتوان اساسی‌ترین موضوع علم روانشناسی دانست، زیرا محور اساسی بحث در زمینه‌هایی مانند یادگیری، انگیزه، ادراک، تفکر، عواطف و احساسات، هوش و مواردی از این قبیل است. به عبارتی، موارد فوق‌الذکر اجزای تشکیل‌دهنده شخصیت به حساب می‌آیند. به عبارت دیگر شخصیت همانند ظرفی است که تمام پدیده‌ها و فرآیندهای روان‌شناختی در آن قرار دارد. بطور کلی تمامی این مطالب برای شناخت هر چه روشن‌تر شخصیت مورد بحث قرار می‌گیرند.

لغت شخصیت که در زبان لاتین (Personalite) و در زبان انگلوساکسون (Personality) خوانده می‌شود، ریشه در کلمه لاتین (Persona) دارد. این کلمه به نقاب یا ماسکی گفته می‌شود که در یونان قدیم، بازیگران تئاتر به صورت خود می‌زدند. به مرور، معنای آن گسترده شد و نقشی را که بازیگر ادا می‌کرد نیز در بر گرفت. بنابراین مفهوم اصلی و اولیه شخصیت، تصویری ظاهری و اجتماعی است که بر اساس نقشی که فرد در جامعه بازی می‌کند، قرار دارد. یعنی در واقع، فرد به اجتماع خود شخصیتی را ارائه می‌دهد که جامعه بر اساس آن، او را ارزیابی می‌کند.

در لغت‌نامه وارن^۲ تعریف شخصیت چنین آمده است :

«شخصیت به جنبه‌های عقلی، عاطفی، انگیزشی، فیزیولوژیک یک فرد گفته می‌شود، به عبارت دیگر به مجموعه مؤلفه‌هایی که انسان را سرپا نگه می‌دارد، گفته می‌شود» (۹).

در این تعریف مجموعه عوامل در کنار هم قرار داده شده است اما اشاره‌ای به یکپارچگی این عوامل و پویایی آن‌ها نشده است.

آلپورت از محققین بزرگ در زمینه شخصیت:

«سازمان‌یابی نظامات بدنی و روانی به عنوان ویژگی‌هایی رفتاری و فکری در فرد را شخصیت می‌نامند».

^۲ - Waren

در این تعریف به یک عامل مهم یعنی سازمان یابی عوامل تشکیل دهنده شخصیت اشاره شده اما جنبه‌های رفتاری و فکری انسان از هم متمایز گردیده است در حالی که این امر مغایر با مفهوم رفتار از نظر روان‌شناسی است.

شلدون^۳ پویا بودن شخصیت را در تعریف خود مطرح نموده و آن را چنین عنوان می‌کند:

«شخصیت سازمان‌یافتگی پویایی جنبه‌های عقلی، عاطفی، انگیزشی و فیزیولوژیکی فرد را گویند» (۱۱).

پیرون^۴ وحدت‌یافتگی را همراه با جنبه‌های متمایز در تعریف خود برجسته می‌نماید. بدین صورت که «شخصیت به وحدت‌یافتگی تام و تمام یک فرد همراه با ویژگی‌هایی افتراقی دایم مثل هوش و مزاج و رفتار گویند» (۱۱).

کتل^۵ از مقوله محتوایی در شخصیت خارج شده و جنبه کاربردی شخصیت را در تعریف خود عنوان می‌کند و آن را چنین تعریف می‌کند:

«شخصیت چیزی است که به ما اجازه می‌دهد پیش‌بینی کنیم که شخص در یک موقعیت معین چه خواهد کرد، یعنی چه عملی از او ناشی خواهد شد» (۱۰).

هیلگارد^۶ در تعریف خود از کلیت شخصیت فاصله گرفته و نوعی برگشت به قوای ذهنی را در تعریف خود نشان داده است و آن را چنین تعریف می‌نماید:

«شخصیت الگوهای معینی از رفتار و شیوه‌های تفکر است که نحوه سازگاری شخص را با محیط تعیین می‌کند» (۱۰).

در نظام‌های تحولی نیز که فرآیند تحول در آن کاذب است، مسائلی دیده می‌شود. به عنوان مثال فروید

^۳-Sheldon, W.

^۴-Pieron.H.

^۵-Cattel,R.B.

^۶-Hilgard,E.R.

شخصیت را در مراحل اول فاقد جنبه‌های روانی می‌داند و لذا تکمیل و تکامل آن را موقوف به سال‌های بعد می‌نماید در حالی که والن بحران شخصیت را به سه سالگی تنزیل می‌دهد. با وجود این می‌توان شخصیت را در قالب تحول نگریست. در تحول از ابتدا تا انتهای یک فرآیند مطرح است. در این صورت شخصیت تمام مؤلفه‌های تحول را شامل خواهد شد و اگر تمام این مؤلفه‌ها را در خط سازش یافتن با محیط در نظر بگیریم، سازش در جنبه خاص و در موقعیت خاص یک امر جزئی است. اما اگر سازش کلی مطرح باشد می‌تواند به مفهوم شخصیت باشد، در این صورت می‌توان شخصیت را چنین تعریف نمود:

«شخصیت عبارت است از تمام ظرفیت‌های فراگیر فرد در سازگاری با محیط».

در مفهوم علمی نیز وقتی مفهوم شخصیت به معنای وسیع مورد نظر باشد طبعاً مفاهیم خوی، مزاج و استعداد را که مبین سه جنبه خاص هستند در بر می‌گیرد (۱۱).

دیدگاه و نظریه‌های شخصیت :

دیدگاه و نظریه‌های زیادی در مورد شخصیت با هدف تبیین چرا و چگونگی رفتار انسان مطرح شده است. در این بین، نظریه‌های مبتنی بر دیدگاه‌های گرایشی^۷، این فرض را در نظر می‌گیرند که رفتار، اعمال، افکار و احساسات انسان‌ها در طول زمان استمرار دارد و طبیعت انسان لحظه به لحظه و به طور بی‌هدف تغییر نمی‌کند. منشأ این دیدگاه در ابتدا به تیپ‌های بیان‌شده توسط بقراط (شامل؛ صفراوی، سوداوی، دموی و بلغمی) و پس از آن یونگ (۱۹۳۳) که دو تیپ برون‌گرایی و درون‌گرایی را مطرح کرد، باز می‌گردد. در این زمینه، تیپ‌های بدنی کرچمر و شلدون، تیپ‌های شخصیتی آیزنک، نظریه صفات آلپورت و کتل و سایر نظریه‌های عاملی برای تبیین رفتار و شخصیت انسان ارائه شده است. به طور کلی ویژگی‌های عمومی شخصیت در زندگی روزمره، به صفاتی پایدار در خلال زمان

^۷-Dispositional

باز می‌گردد که از موقعیتی به موقعیت دیگر تغییر چندانی نکرده و به ماهیت وجودی فرد اشاره دارد. در ابتدای سده بیستم، فروید بر تجارب پنج سال نخست عمر انسان به عنوان پایه‌گذار ویژگی‌های شخصیتی پس از آن تاکید داشت، درحالی که پیشگامان نظریه‌ی شخصیتی انسان‌گرا، نظری بر خلاف آن داشتند. این فرآیند با انقلاب سومی در حوزه‌ی شخصیت رو به رو شد. در واقع نظریه‌ی عاملی شخصیت، به اهمیت تاثیر فرآیند رشد، شرایط متفاوت محیطی در توسعه و رشد ویژگی‌های فردی و انگیزش‌ها و نیازهای روزمره برای بروز ویژگی‌های شخصیتی تاکید دارد (۱۲).

در رابطه با بررسی شخصیت، بقراط اولین فردی بود که افراد را بر اساس مزاج آن‌ها طبقه‌بندی کرد. پس از بقراط کرچمر^۸ (۱۹۲۵) و شلدون (۱۹۵۴) افراد را بر اساس ریخت و ساختمان بدنی طبقه‌بندی کردند. اما روان‌سنجان این طبقه‌بندی‌ها را به دلیل مبتنی نبودن بر اندازه‌گیری کمی، مورد انتقاد قرار دادند و در نتیجه دیدگاه تحلیل عوامل توسط اسپیرمن^۹، برای بررسی کامل‌تر شخصیت مطرح شد که در رابطه با این دیدگاه، تعدادی از روانشناسان روش آماری را، که بر پایه جمع‌آوری اطلاعات گوناگون و روان‌سنجی و سرانجام نتیجه‌گیری توسط تحلیل عوامل قرار دارد، به کار بردند و از این طریق به ارزیابی و بررسی رفتارها پرداختند که می‌توان از آن جمله کتل، گیلفورد^{۱۰} و آیزنک^{۱۱} را نام برد. بعدها نیز نورمن و گلدبرگ عنوان کردند که شخصیت فقط ۵ عامل اصلی را در بردارد. و پس از آن‌ها مک‌کری^{۱۲} و کاستا^{۱۳} (۱۹۹۹) الگویی نظری برای پنج عامل بزرگ شخصیت تنظیم کردند و آن‌را نظریه پنج عاملی نامیدند. این عوامل که ویژگی‌های شخصیتی نیز نامیده می‌شوند عبارتند از گشودگی به تجربه^{۱۴} (O)،

^۸- Kretschmer

^۹- Spearman

^{۱۰}- Guilford

^{۱۱}- Eysenck

^{۱۲}- MC Carae, R.R

^{۱۳}- Costa, PT, jr

^{۱۴}- Openness to experience

وجدانی بودن^{۱۵} (C)، برون گرایی^{۱۶} (E)، توافق پذیری^{۱۷} (A)، و روان رنجورخویی^{۱۸} (N) می باشد. هر عامل مرکب از شش صفت شخصیتی در سطح پایین تر است که از این قرارند: گشودگی به تجربه (خیال‌بافی، زیبایی شناسی، احساسات، فعالیت‌ها، ایده‌ها و ارزش‌ها)، وجدانی بودن (شایستگی، نظم، وظیفه‌شناسی، کوشش برای پیشرفت، خویشن داری و تأمل)، برون گرایی (گرمی، گروه جویی، خودابرازی، فعال بودن، هیجان خواهی و هیجانات مثبت)، توافق پذیری (اعتماد، درستی، نועدوستی، اجابت، فروتنی و مهربانی) و روان رنجورخویی (اضطراب، خشونت، افسردگی، کمرویی، تکانشگری و آسیب پذیری). نقطه مقابل روان رنجورخویی، پایداری هیجانی نامیده می شود و شامل آرامش، ملایمت، خوش بینی، اطمینان، احتیاط و استحکام است (۱۳).

این عوامل بنیادی می توانند تفاوت های فردی در گستره وسیعی از زمینه ها شامل سلامت روانی، رضایت شغلیو عملکرد کاری، را پیش بینی کرده و توضیح دهند (۱۴ ، ۱۵). سپس پژوهشگران یک آزمون شخصیت به نام «پرسشنامه شخصیت NEO» ساختند که سرواژه های بدست آمده از حرف اول، سه عامل اول هستند، یافته های هماهنگ این عوامل از شیوه های سنجش مختلف، پیشنهاد می کند که آن ها جنبه های برجسته شخصیت هستند (۱۶).

شرح این پنج عامل به ترتیبی است که در پی می آیند:

روان رنجورخویی: (N)

روان رنجورخویی یا هیجان پذیری منفی مربوط به تعدادی از محرک های نیرومند که لازمه بیرون کشیدن هیجانات منفی در شخص است. عامل هیجان پذیری منفی به توانایی شخص برای مقابله با استرس و تحمل آن اشاره

^{۱۵} . Conscientiousness

^{۱۶} . Extraversion

^{۱۷} Agreeableness

^{۱۸} . Neuroticism

دارد. از این عوامل به عنوان ثبات هیجانی نیز نام برده شده است. پیوستار N اشخاص واکنشی^{۱۹} (N^+)، پاسخی^{۲۰} (حساس) (N^-) و ارتجاعی^{۲۱} (N^-) می‌باشد. اشخاص واکنشی یا واکنش‌دار کسانی هستند که هیجانات منفی بیش‌تری نسبت به دیگران تجربه می‌کنند و نسبت به اکثر مردم از زندگی رضایت کمتری دارند. اشخاص واکنشی به هرگونه محرکی واکنش نشان می‌دهند.

افراد واکنشی در عامل N نمره بالایی دارند. در طرف دیگر پیوستار روان‌رنجورخویی اشخاص ارتجاعی قرار دارند. این اشخاص در عامل روان‌رنجورخویی نمره پایینی دارند، (N^-) چنین اشخاصی به تجربه زندگی در یک سطح منطقی‌تر در مقایسه با دیگران گرایش دارند و نسبت به آنچه در اطراف آن‌ها می‌گذرد، تأثیرناپذیر هستند. اشخاصی که کم‌تر مایه زحمت دیگران می‌شوند، اشخاص ارتجاعی به شمار می‌روند. در طول پیوستار N (هیجان‌پذیری منفی) که از واکنشی‌بودن تا ارتجاعی‌بودن ادامه دارد، دامنه‌ای در حد میانی وجود دارد که از آن به عنوان اشخاص پاسخی، حساس و یا تأثیرپذیر یاد می‌کنیم. این چنین اشخاص واحد ترکیبی از خصوصیات واکنشی بودن و ارتجاعی بودن می‌باشند (۱۷).

در مجموع تمایل عمومی به تجربه عواطف منفی چون ترس، غم، دستپاچگی، عصبانیت، احساس گناه و نفرت مجموعه حیطه N را تشکیل می‌دهند (هرچند که چیزی بیش‌تر از آمادگی برای ناراحتی‌های روان‌شناختی دارد).

شاید عوامل شکننده مانع سازگاری می‌شوند. مردان و زنان با نمره بالا در روان‌رنجورخویی (N^+) مستعد داشتن عقاید غیرمنطقی هستند و کم‌تر قادر به کنترل تکانش‌های خود هستند و خیلی ضعیف‌تر از دیگران با استرس

^{۱۹}Reactive
^{۲۰}Responsive
^{۲۱}Resilient

کنار می‌آیند. بیمارانی که به طور نسبی به عنوان نوروپاتیک تشخیص داده شده‌اند کلاً نمره بالایی در N بدست می‌آورند (۱۸).

نمرات بالا در روان‌رنجورخویی (N^+) ممکن است نشانه احتمال بالا برای ابتلا به برخی از مشکلات روان‌پزشکی باشد، اما مقیاس‌های N نباید به عنوان اندازه‌ای برای اختلالات روانی در نظر گرفته شود. احتمالاً به‌دست آوردن یک نمره بالا در عامل N با یک اختلال قابل تشخیص روانی همراه نباشد. از طرفی تمام اختلالات روانی با نمره بالا در N همراه نیست، به عنوان مثال، یک فرد ممکن است اختلال شخصیت ضد اجتماعی داشته باشد، بی‌آنکه نمره بالایی در N داشته باشد.

افرادی که نمرات آن‌ها در روان‌رنجورخویی پایین است (N^-) دارای ثبات عاطفی بوده و معمولاً آرام، معتدل و راحت هستند و قادرند با موقعیت‌های فشارزا، بدون آشفتگی و هیاهو روبرو شوند (۱۹).

برون‌گرایی (E):

این عامل سطح راحتی شخص را با ارتباطات توصیف می‌کند. برون‌گرایی به تعداد ارتباط‌هایی که شخص در آن احساس راحتی می‌کند، اشاره دارد. برون‌گرایی با درجه بالا با برقراری زیاد ارتباطات و احساس لذت از آن مشخص می‌شود. پیوستار برون‌گرایی شامل اشخاص برون‌گرا^{۲۲} (E^+)، دوسوگرا یا میانه‌گرا^{۲۳} ($E^=$) و درون‌گرا^{۲۴} (E^-) می‌باشد. در یک طرف برون‌گراها (E^+) تمایل دارند که بیش‌تر اوقات‌شان را با برقراری ارتباطات زیاد و لذت بردن از آن سپری کنند. برون‌گراها نسبت به اکثریت افراد تمایل دارند رهبری را به عهده بگیرند، بیش‌تر خودمانی و اجتماعی باشند و از نظر زبانی و فیزیکی بیش‌تر فعال باشند. در طرف دیگر پیوستار درون‌گراها (E^-) قرار دارند که

^{۲۲}- Extravert
^{۲۳}- Ambivert
^{۲۴}- Introvert

ارتباطات کمی دارند و وقت کمتری را صرف آن می‌کنند. آن‌ها به استقلال، خوددار بودن و یکنواخت بودن گرایش دارند و نسبت به اکثر افراد از تنها بودن بیش‌تر احساس راحتی می‌کنند.

در میان دو انتهای طیف دوسوگراها ($E^=$) قرار دارند که با حرکت در میان موقعیت‌های اجتماعی و انزوا، احساس راحتی می‌کنند (۱۷).

برون‌گرایان جامعه‌گرا هستند، اما توانایی اجتماعی فقط یکی از صفاتی است که حیطه برون‌گرایی دارای آن است. علاوه بر آن، دوست داشتن مردم، ترجیح گروه‌های بزرگ و گردهمایی‌ها، با جرأت‌مند بودن و پرحرف بودن از صفات برون‌گراهاست. آن‌ها برانگیختگی جنسی و حرکت را دوست دارند و تمایل دارند که بشاش باشند. هم‌چنین سرخوش، با انرژی و خوش‌بین نیز هستند (۲۰).

هرقدر که نشان‌دادن مشخصات برون‌گراها آسان است، به همان اندازه نشان دادن ویژگی‌های درون‌گرایان مشکل است. در برخی از توصیف‌ها، درون‌گرایی را باید بیش‌تر به منزله فقدان برون‌گرایی در نظر گرفته شود تا به عنوان ضد برون‌گرایی. از این‌رو، افراد درون‌گرا بیش‌تر خوددارترند تا غیردوستانه، مستقل‌اند تا پیرو یکنواختی و متعادل‌اند تا تنبل و دیرجنب. وقتی منظور این است که افراد ترجیح می‌دهند تنها باشند، شاید گفته شود که این افراد کم‌رو هستند، افراد درون‌گرا لزوماً از اضطراب اجتماعی رنج نمی‌برند، گرچه روحیه بسیار شاد برون‌گراها را ندارند. ولی آدم‌های غیرخوشحال و بدبین نیستند.

خصوصیات گفته شده شاید در مواردی عجیب و یا بعید به نظر برسد. اما به کمک تحقیقات متعددی بدست آمده‌اند و موجب پیشرفت‌های مفهومی در الگوی پنج عاملی گردیده‌اند (۱۹).

به طور کلی برون‌گرایان با محبت و صمیمی هستند، آن‌ها اصالتاً مردم را دوست دارند و به راحتی دلبستگی

نزدیکی با دیگران ایجاد می‌کنند. آن‌ها از جمع شدن با دیگران لذت می‌برند و هرچه جمع بیش‌تر باشد، شادترند. بدون تردید حرف می‌زنند و اغلب رهبر گروه می‌شوند، فعالیت سریعی دارند و در تلاش‌های خود قدرت و انرژی بیش‌تری صرف می‌کنند و توان بیش‌تری در تداوم کار نشان می‌دهند. همچنین زندگی پرتحرکی دارند و در آرزوی تحرک و هیجان هستند، رنگ‌های روشن را دوست دارند و خواهان محیط‌های شلوغ هستند، هیجان‌های مثبت چون لذت، شادی و عشق را می‌جویند، به راحتی می‌خندند و بشاش و خوش‌بین هستند.

گشودگی به تجربه (O):

عامل گشودگی دامنه علائق شخصی را مورد خطاب قرار می‌دهد. این عامل به علائقی که شخص مجذوب آن‌ها شده و نیز به شدتی که آن علائق دنبال می‌شوند، اشاره دارد. گشودگی نسبت به تجربه، عنصر مهم خلاقیت است. پیوستار گشودگی شامل اشخاص کاوش‌گر $(O^+)^{25}$ ، میانه‌رو $(O^-)^{26}$ و نگه‌دارنده یا محافظ کار $(O^-)^{26}$ می‌باشد. اشخاص که در عامل گشودگی نمره بالایی دارند (افراد شدیداً گشوده) کاوش‌گر (O^+) یا جستجوگر نامیده می‌شوند که مجذوب تازگی‌ها (چیزهای تازه) و نوآوری‌ها می‌گردند. از کاوش‌گران به عنوان روشن‌فکران یاد می‌شود. روشن‌فکران نسبت به دیگران خود را درون‌گرا و اندیشمند توصیف می‌کنند. در طرف دیگر طیف گشودگی نگه‌دارنده‌ها یا محافظه‌کارها (O^-) قرار دارند، آن‌ها علائق ضعیف‌تری نسبت به اشخاص کاوش‌گر دارند و در محافل خودمانی و آشنا احساس راحتی کرده و تازه‌های آشناتر را ترجیح می‌دهند و تمایل دارند رفتاری متعارف داشته و بیش‌تر پیرو آداب و رسوم و سنت‌ها هستند. این اشخاص تمایل دارند دیدگاه خود را حفظ کنند، اما نه ضرورتاً به عنوان یک سلطه‌جو.

میان کاوش گران و محافظه کاران، میانه‌روها (O^-) قرار دارند. تازگی و نوآوری از دید میانه‌روها خسته کننده بوده و ضمناً این چنین اشخاص حالت‌های ثابت را کسالت آور می‌دانند (۱۷).

گشودگی مخصوصاً با جنبه‌های مختلف هوش مانند تفکر واگرا که عاملی در خلاقیت می‌باشد، مربوط است (۲۱). گشودگی به تجربه، مترادف هوش نیست. برخی اشخاص خیلی باهوش در مقابل تجربه بسته هستند. متقابلاً برخی اشخاص خیلی گشوده، ظرفیت هوشی محدودی دارند. در قالب تحلیل عوامل، اندازه‌های قابلیت ذهنی عامل ششمی را تشکیل می‌دهد که مؤلفین آن را خارج از حیطه شخصیت در نظر گرفته‌اند (۲۰).

توافق‌گرایی (A):

عامل توافق‌گرایی به میل باطنی و گرایش فرد در جهت تمکین و احترام گذاشتن به دیگران اشاره دارد. پیوستار توافق‌گرایی شامل اشخاص چالش‌گرا^{۲۷} (A^-)، مذاکره‌کننده یا سوداگر^{۲۸} ($A^=$) و سازگار^{۲۹} (A^+) می‌باشد. اشخاصی که در توافق‌گرایی نمره بالایی دارند (A^+) یا اشخاص با قابلیت توافق‌گرایی بالا)، اشخاص سازگار نامیده می‌شوند که احترام زیادی به دیگران از جمله همسر، رهبران مذهبی، رؤسا و چهره‌های محبوب فرهنگ عامه قائل هستند. افراد سازگار نسبت به کسانی که فقط به سخنان و یا روش‌های خود ارزش قائل هستند، به هماهنگی با دیگران بیش‌تر ارزش داده و آن را مغتنم می‌شمارند. نیمرخ شخصیتی سازگار را می‌توان در هسته نقش‌هایی چون آموزش امور اجتماعی و روان‌شناسی مشاهده کرد. حد‌نهایی سازگاری که می‌تواند رقیق‌القلب بودن یا نرم‌خویی نامیده شود، از شخصیت‌های وابسته به شمار می‌روند که احساس خویشتن خود را از دست داده‌اند.

در طرف دیگر پیوستار توافق‌گرایی اشخاص چالش‌گر یا مبارزه‌طلب (جدلی) قرار دارند. چالش‌گراها یا کسانی که نمره کمی در عامل توافق‌گرایی دارند (A^-) بیش‌تر روی هنجارها و نیازهای خود متمرکز بوده و تاکید

^{۲۸}-Challenger

^{۲۹}-Negtiatory

^{۳۰}-Adapter

دارند، تا به نیازها و هنجارهای دیگران. اشخاص چالش‌گر یا جدلی بیش‌تر در جستجوی قدرت عمل و دستیابی به آن هستند. افراد چالش‌گر به عنوان اشخاص دارای فکر خشن و بدون احساس، شناخته شده‌اند که می‌توانند خودشیفته، ضداجتماعی، سلطه‌جو و یا شخصیت‌های پارانوئیدی باشند که احساس خود را نسبت به دیگران از دست داده‌اند.

در حد میانی پیوستار توافق‌گرایی، اشخاصی دیده می‌شوند که اهل مذاکره و معامله هستند. این چنین اشخاص بر حسب اقتضای موقعیت و محیط از رهبری به مقلدی تغییر موضع می‌دهند (۱۷).

همانند برون‌گرایی، توافق‌گرایی بعدی از تمایلات بین‌فردی است. یک فرد توافق‌گرا (سازگار) اساساً نوع دوست است. او نسبت به دیگران همدردی کرده و مشتاق است که کمک کند و باور دارد که دیگران نیز متقابلاً کمک‌کننده هستند. در مقابل افراد غیرتوافق‌گرا (چالش‌گر)، ستیزه‌جو، خودمدار و نسبت به دیگران شکاک و رقابت‌جو هستند.

معمولاً توافق‌گرایی را صفتی تلقی می‌نمایند که از لحاظ اجتماعی مطلوب است و از لحاظ روانی حالت سالم‌تری است. این امر نیز حقیقت دارد که افراد توافق‌گرا، مقبول‌تر و محبوب‌تر از افراد ستیزه‌جو هستند ولی مسلماً هیچ‌یک از دو قطب انتهایی این عامل از نقطه‌نظر جامعه مطلوب نیست و هیچ‌یک لزوماً در مورد سلامت روانی فرد مفید نمی‌باشند.

نمره پایین در توافق‌گرایی (A^-) با حالات خودشیفتگی، ضد اجتماعی و اختلال شخصیت پارانوئید و نمره بالا در توافق‌گرایی (A^+) با اختلال شخصیتی وابسته همراه است (۱۹).

وجدان گرایی (C):

عامل وجدان گرایی به اهدافی اشاره دارد که فرد بر روی آن متمرکز می‌باشد. پیوستار عامل وجدان گرایی

(C) شامل اشخاص متمرکز $(C^+)^{30}$ ، متعادل $(C^=)^{31}$ و انعطاف پذیر $(C^-)^{32}$ می‌باشد.

با وجدان گرایی بالا، یک شخص متمرکز (C^+) با روش‌های هدفمند، اهداف کلی را دنبال می‌کند. فردی که

در عامل وجدان گرایی نمره پایینی داشته باشد (یک فرد انعطاف پذیر (C^-)) با روشی یکنواخت و پراکنده، اهداف

زیادی را دنبال می‌کند. به‌طور کلی در سازمان‌ها افراد متمرکز خواهان پیشرفت‌های زیادی هستند. اما افراط در آن

باعث تبدیل تمرکز، به محتاط‌بودن خواهد شد. افراد انعطاف پذیر را از وظیفه یا کاری که در دست دارد، منحرف

سازد. در سازمان‌ها افراد انعطاف پذیر کم‌تر از افراد متمرکز کار نمی‌کنند، اما اعمال خود را کم‌تر در جهت اهداف

ویژه سوق می‌دهند.

در حد میانی پیوستار وجدان گرایی، اشخاص متعادل قرار دارند که مابین افراد متمرکز و انعطاف پذیر جای

می‌گیرند. در سازمان‌ها، مدیران با نیمرخ شخصیتی انعطاف پذیر، با افراد متعادل و متمرکز به‌طور برابر و عادلانه رفتار

می‌کنند. آن‌ها اشخاص انعطاف پذیر را متوجه اهداف می‌سازند. بدون این که آن‌ها را از خود برانند و به کارمند

متمرکز خود کمک می‌کنند تا به خاطر داشته باشند، هر از چندگاه استراحت نموده و از زندگی لذت ببرند (۱۷).

تعدادی از نظریه‌های شخصیت مخصوصاً نظریه روان‌پویایی به کنترل تکانه‌ها توجه دارند. در طول دوره رشد

اغلب افراد یاد می‌گیرند که چگونه با آرزوهایشان کنار بیایند. ناتوانی در جلوگیری از تکانه‌ها و وسوسه‌ها، کلاً

نشانه‌ای از بالا بودن (N) در میان بزرگسالان است.

³⁰- Focused

³¹- Balanced

³²- Flezible

کنترل خود، همچنین می‌تواند به مفهوم قدرت طرح‌ریزی خیلی فعال، سازمان‌دهی و انجام وظایف محوله به نحوه مطلوب نیز باشد. تفاوت‌های اساسی در این موارد اساس وجدان‌گرایی است. فرد با وجدان، هدفمند، با اراده و مصمم می‌باشد، افراد موفق، موسیقی‌دانان بزرگ و روشن‌فکران نامی، این صفات را در حد بالا دارند. دیگمن و تاکوموتوچوک^{۳۳} (۱۹۸۱) این حیطة را به نام «تمایل به موفقیت» نامیده‌اند.

نمره بالا در وجدان‌گرایی (C^+) با موفقیت شغلی و تحصیلی همراه است. نمره پایین در وجدان‌گرایی (C^-) ممکن است موجب شود که فرد از باریک بینی لازم، دقت و پاکیزگی زیاد و محتاط‌بودن اجتناب کند. افراد با نمره بالا در وجدان‌گرایی یا (C^-) اشخاص متمرکز، بسیار دقیق و خوش‌قول بوده و قابل اطمینان هستند. اما افراد با نمرات پایین در وجدان‌گرایی (C^-) یا اشخاص انعطاف‌پذیر لزوماً فاقد اصول اخلاقی نیستند، اما در به کارگیری اصول اخلاقی زیاد دقیق نبوده و در تلاششان برای رسیدن به هدف‌هایشان بی‌حال هستند. مدارکی وجود دارد که این افراد خیلی لذت گرا بوده و علاقه زیادی به امور جنسی دارند (۱۹).

اخیراً به بررسی نقش مسائل هیجانی در بروز و مزمن شدن انواع سرطان توجه زیادی شده است و از آنجایی که یکی دیگر از متغیرهای اصلی پژوهش حاضر دوسوگرایی در ابراز هیجان است ضروری است که به بررسی آن پردازیم:

دو سوگرایی در ابراز هیجان:

دو سوگرایی در ابراز هیجان نوعی تمایل به تردید در ابراز هیجان است و ممکن است به عنوان احساس‌های هیجانی به سرعت متغیر، یا به طور همزمان شدید و متضاد به یک شی یا فرد تعریف شود. (۲۲، ۲۳). یعنی فرد ترکیبی از هیجان‌های مثبت و منفی در مورد هیجان و ابراز هیجان را تجربه می‌کند. دو سوگرایی در ابراز‌گری هیجانی اشکال

^{۳۴}-Takemoto-chock

مختلف از تمایل به ابراز ولی قادر نبودن به ابراز، ابراز کردن بدون تمایل واقعی تا ابراز هیجان و بعد پشیمان شدن را شامل می‌شود. ساختارهای دو سوگرایی در ابراز هیجان و شیوه مقابله‌ای سرکوب گرانه و یا حالت دفاعی سرکوب گرانه، ممکن است به واسطه فرآیند بازداري مشترک در آنها، ویژگی‌های مشابه بسیار زیادی داشته باشند (۲۲). برخی افراد هیجان‌هایشان را آزادانه و ظاهراً بدون نگرانی از پیامدهای آن ابراز می‌کنند، ولی برخی دیگر در انتقال حالت‌های هیجانی‌شان محافظه کارند (۲۴).

کینگ و امونز (۱۹۹۰) کاربرد دوسوگرایی را در متمایز ساختن افرادی که هیجانات خود را ابراز نمی‌کنند و راحت‌اند و آنهایی که بازدارنده، دارای تنش و در معرض خطر برای آشفتگی روان‌شناختی و مشکلات جسمانی بالقوه-اند، مفید می‌دانند.

آنها معتقدند که یک فرد ابرازگر یا غیر ابرازگر هیجانی می‌تواند سالم باشد، این دو سوگرایی درمورد ابرازگری است که بیماری را می‌پروراند. پژوهش‌ها نشان داده است که دو سوگرایی در ابرازگری با ابرازگری همبستگی منفی معنادار دارد (۲۲، ۲۳). دوسوگرایی در ابراز هیجان، بهترین نشانه ابرازگری پایین و تعارض بالا است (۲۲).

تجربه تعارض، پیامدهای زیست‌شناختی، روان‌شناختی و بین فردی زیادی دارد که از راه‌های چند بعدی و پیچیده به یکدیگر مرتبط‌اند. محققان عقیده دارند افراد یاد می‌گیرند که حالت‌های هیجانی‌شان را به وسیله پسخوراند اجتماعی تعبیر و درک کنند. این فرآیند در روابط صمیمانه نیز روی می‌دهد، به دلیل ماهیت مبهم این روابط در افراد متعارض هیجانی، انتظار می‌رود که توانایی این افراد را برای استنباط و بیان حالات هیجانی‌شان، کاهش دهد. این الگوی عدم تناسب پسخوراند اجتماعی ممکن است تبیین کند که چرا افراد دو سوگرایی هیجانی هم سلامت جسمانی و روانی کمتر و هم دسترسی به حمایت اجتماعی کمتری را گزارش می‌دهند (۲۴).

افرادی که هم تمایل به ابراز و هم تمایل به خودداری از ابراز هیجان دارند، آشفتگی روان‌شناختی بیشتری را تجربه می‌کنند (۲۲، ۲۵).

تحقیقات نشان داده‌اند که زنان نسبت به مردان، نمرات بالاتری در دو سوگرایی در ابراز هیجان‌های مثبت دارند.

گروس^{۳۴} و جان^{۳۵} (۲۰۰۰) اظهار داشتند زنان ممکن است مخصوصاً در ابراز صمیمت تعارض زیادی را احساس کنند، زیرا آن‌ها به طور معمول از یک سو با انتظارات فرهنگی مهرورزی و از سوی دیگر با تقاضاهای موقعیتی برای بی تفاوتی هیجانی با دیگران مواجه‌اند. بنابراین دوسوگرایی در ابراز هیجان ممکن است یک پیش‌بینی کننده‌ی مهم آسیب‌شناسی روانی در زنان باشد (۲۶).

بین دو سوگرایی در ابراز هیجان و بیماری جسمانی نیز ارتباط وجود دارد. این ارتباط را براساس فعالیت محور هیپوتالاموس-هیپوفیز- فوق کلیه که یک تعدیل کننده مهم تعامل استرس - بیماری است، تبیین می‌کنند. اثر شیوه ابراز هیجانات منفی (خشم) و حالت دفاعی داشتن، واکنش قلبی - عروقی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و خطر بیماری را افزایش می‌دهد به این ترتیب که کورتیزول و هورمون آدرنوکورتیکوتروپیک^{۳۶} در افرادی که برون ریزی خشم بالا و در عین حال حالت‌های دفاعی بالا دارند میزان بالایی دارد. به عبارت دیگر، افرادی که احساس خشم دارند ولی از ابراز خشم به دلیل ترس از پیامدهای اجتماعی اجتناب می‌کنند فعالیت بیش از حد دستگاه عصبی خودمختار را تجربه می‌کنند. بنابراین در افراد دو سوگرای هیجانی، ترس از پیامدهای اجتماعی، کم شدن حمایت اجتماعی و یا بی ارزش شمردن خود برای دریافت حمایت اجتماعی احتمالاً می‌تواند به افزایش نشانه‌های بیماری منجر شود. (۲۷).

تاکر^{۳۷} و همکاران (۱۹۹۹) نشان دادند که بیمارانی که بارها در بیان هیجانات خود دچار دوسوگرایی می‌شوند، سطوح بالاتری از استرس‌های روان شناختی و خشم را تجربه می‌کنند و مشکلات بیشتری نیز در مدیریت هیجان- هایشان دارند. در این بیماران خشم ممکن است ماشه چکان یک چرخه معیوب باشد که فرد را دچار نشخوار ذهنی می‌کند و بر زندگی هیجانی فرد غلبه می‌کند و مشکلات بیشتری را در مدیریت هیجان ایجاد می‌کند. (۲۸).

^{۳۴} Gross, J.J

^{۳۵} John, O.P

^{۳۶} ACTH

^{۳۷} Tucker, J. S

بررسی متون :

- در مطالعه ای تحت عنوان شخصیت و خطر سرطان که در سال ۱۹۸۷ انجام شد ، نتایج نشان داد که در افراد مبتلا به سرطان ، افسردگی می تواند نشانه های سرطان را در طول چند سال نشان دهد. محققان در این پژوهش این افراد را در طی ۲۰ سال مورد پیگیری قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که افسردگی یک متغیر شخصیتی عمده در افراد مبتلا به سرطان است و همچنین تاثیر عمده ای بر بقاء بعد از تشخیص سرطان و یا مرگ و میر در اثر سرطان دارد (۲۹).
- در مطالعه ای تحت عنوان فاکتورهای روان شناختی مرتبط با سرطان دستگاه گوارش بر روی ۲۳۰ بیمار مبتلا به سرطان به این نتیجه رسیدند که ویژگی های شخصیتی زیر در افراد مبتلا به سرطان بیشتر دیده می شود : کنترل شدید خود به خصوص کنترل خشم ، تواضع و کناره گیری ، خوشحال کردن دیگران ، صفات وسواسی ، فاصله گرفتن از دیگران و انزوای اجتماعی ، وظیفه شناسی و تعهد بیش از حد و تحت فشار قرار دادن خود (۳۰).
- در برخی مطالعات که در زمینه مشکلات هیجانی در بیماران مبتلا به سرطان پرداخته اند نتایج نشان داده است که نا امیدی و سرکوب ابراز هیجانات با سرطان های مختلف ارتباط دارد. هر چند برخی مطالعات نیز نتوانسته اند این ارتباط را پیدا کنند (۳۱).
- در برخی مطالعات که به بررسی نقش عوامل روان شناختی در پیش بینی سرطان ها پرداخته اند ، نتایج نشان داده است که توانایی در ابراز هیجانات و ویژگی شخصیتی خود محوری به عنوان فاکتورهای جلوگیری کننده از سرطان مطرح شده اند (۳۲).

- در مطالعه ای تحت عنوان فاکتورهای شخصیتی پیش بینی کننده، شروع کننده و ادامه دهنده سرطان پژوهشگران نشان دادند که بین پرخاشگری و سرکوب هیجانات با سرطان های کولورکتال ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد (۳۳).
- در مطالعه ای در ژاپن نیز نتایج نشان داد که سرکوب هیجانات و نا امیدي ارتباط معناداری با سرطان کولورکتال ندارد ولی شخصیت هیستریونیک نقش پیش گیری کننده دارد (۳۴).
- در مطالعه ای که در سال ۲۰۱۳ در بیمارستان امام خمینی شهر تبریز انجام شد نتایج نشان داد که در افراد مبتلا به سرطان ویژگی های شخصیتی هیپو کندریا ، پارانويا ، هیستری و افسردگی بیشتر از گروه کنترل بود (۳۵).

فصل سوم

روش اجرا و طراحی تحقیق

روش اجرا و طراحی تحقیق :

در این پژوهش بیمارانی که تشخیص انواع سرطان های گوارش را دریافت کرده اند مورد مطالعه قرار می گیرند . به این صورت که این بیماران در هنگام بستری در بخش و به صورت مقطعی پرسشنامه ی ویژگی های شخصیتی (NEO-FFI) و پرسشنامه دوسوگرایی در ابراز هیجان را تکمیل می کنند . به منظور مقایسه افراد بیمار و غیر بیمار یک گروه کنترل نیز انتخاب می شود که تشخیص بیماری سرطان و یا هر نوع بیماری مزمن دیگری ندارند و تا جای ممکن در زمینه ویژگی های دموگرافیک با گروه بیمار هم‌تاسازی می شوند ، به این گروه نیز هر دو پرسشنامه ارائه می شود . سپس اطلاعات به دست آمده جمع آوری می شود و با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد.

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه:

جامعه مورد مطالعه در این تحقیق تمامی بیماران مبتلا سرطان دستگاه گوارش که به بخش جراحی و شیمی درمانی بیمارستان ولایت شهر قزوین در محدوده زمانی تیر ماه ۱۳۹۳ تا دی ماه ۱۳۹۳ مراجعه کردند، بودند. روش نمونه گیری به صورت در دسترس و داوطلبانه بود. از آنجایی که اطلاع دقیقی از حجم جامعه آماری پژوهش وجود نداشت، برای برآورد حجم نمونه مورد نیاز، تحقیقات مشابه صورت گرفته در این زمینه استفاده شد و بر مبنای آن- ها، ۱۰۰ بیمار مبتلا به سرطان دستگاه گوارش به صورت در دسترس انتخاب شدند. معیارهایی که جهت حذف افراد از فهرست شرکت کنندگان در نمونه در نظر گرفته شد شامل سن پایین تر از ۱۸ سال و بالاتر از ۸۰ سال، سابقه وجود سرطان در خانواده، وجود سابقه آسیب وارده به دستگاه عصبی مرکزی در طی یک سال گذشته و مصرف داروهایی که بر دستگاه عصبی مرکزی اثر گذارند (آرام بخش ها و داروهای روان گردان) بودند همچنین گروه کنترل که از جمعیت عمومی انتخاب شدند، شامل ۱۰۰ نفر که از نظر روانی و جسمانی سالم بودند و با نمونه بیماران

تا حد امکان همسان شده بودند و سرطان دستگاه گوارش و یا هر نوع بیماری مزمن و جدی دیگری نبودند، تشکیل دادند که از جمعیت عمومی به صورت تصادفی انتخاب شدند.

فرمول حجم نمونه به شرح زیر می باشد

$$n = \frac{Z^2 P(1 - P)}{d^2}$$

$Z: 1,96$

d : میزان دقت می باشد. $(0,1)$

P : میزان شیوع مورد انتظار بر اساس مطالعات قبلی $(0,3)$

ابزارهای اندازه گیری متغیرها:

پرسشنامه ویژگی های شخصیت:

پرسشنامه شخصیت NEO:

کاستا و مک کری (۱۹۹۲) با استفاده از تحلیل عامل به این نتیجه رسیدند که پنج بعد می توان برای تفاوت های فردی در خصوصیات شخصیتی منظور کرد. این پنج خصیصه یا عامل عمده عبارتند از روان رنجورخویی N، برون گرایی E، انعطاف پذیری O، توافق پذیری A، وجدانی بودن C و پرسشنامه NEO که نام آن برگرفته از ۳ عامل اولیه می باشد به منظور ارزیابی این عوامل اختصاص یافته است و فرم اصلی این پرسشنامه ۲۴۰ سؤال دارد. این آزمون یک مدل مفهومی فراهم می سازد که پژوهش های مبتنی بر تحلیل عوامل دهه های قبلی را درباره ساخت شخصیت، یکپارچه می کند. عواملی که در این آزمون مطرح شده، توسط ترکیب منطقی و بررسی های تحلیلی عاملی فراهم شده و موضوع پژوهش های گوناگون بررسی نمونه های بالینی و بزرگسالان سالم بوده است. از این رو سودمندی آن هم در کاربردهای بالینی و هم در مطالعات پژوهشی ارزیابی شده است. پرسشنامه NEO را می توان برای استفاده در موقعیت های مشاوره ای از جهت خلاصه بودن، نداشتن محتوای آسیب شناختی و تاکید آن بر هر دو بعد نقاط قوت و ضعف مراجعان مورد استفاده قرار داد. این پرسشنامه فرم دیگری به نام NEO-FFI دارد که دارای ۶۰ سؤال است و برای پنج عامل اصلی شخصیت به کار می رود که برای هر عامل ۱۲ سؤال در نظر گرفته شده است. اگر وقت آزمون خیلی محدود و صرفاً دستیابی به اطلاعات کلی از شخصیت کافی باشد، از این فرم استفاده می شود. این پرسشنامه از نوع قلم کاغذی است و آزمودنی به هر پرسش در یک مقیاس پنج درجه ای به صورت کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم پاسخ می دهد که از ۰ برای کاملاً مخالفم تا ۴ برای کاملاً موافقم نمره گذاری می شوند. در پژوهش حاضر از این فرم استفاده شد. برای کسب ضریب پایایی با استفاده از

روش بازآزمایی، NEO-FFI روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان به فاصله سه ماه اجرا گردید و ضرایب ۰/۷۵، ۰/۸۳، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ به ترتیب برای عوامل N، E، O، A، C به دست آمد (۱۹). کاستا و مک کری به منظور محاسبه روایی آزمون خود، همبستگی بین گزارش‌های شخصی و ارزیابی همسالان را در یک نمونه ۲۵۰ نفری بررسی نمودند و همبستگی ۰/۳۰ تا ۰/۶۵ را به دست آوردند (۱۹).

پرسش نامه دو سوگرایی در ابراز هیجان:

برای اندازه گیری دو سوگرایی در ابراز هیجان از آزمون^{۳۸} (AEQ) کینگ و امونز (۱۹۹۰) استفاده شد. این پرسش نامه ۲۵ ماده دارد که موارد ۱ تا ۱۶ آن مربوط به دوسوگرایی در ابراز هیجان مثبت است و موارد ۱۷ تا ۲۵ آن مربوط به دو سوگرایی در ابراز استحقاق است. دامنه پاسخ به هر ماده ۵ درجه دارد که شامل هرگز، به ندرت، گاهی، غالباً و همیشه است. روش نمره گذاری آن شیوه لیکرتی است، به پاسخ هرگز نمره ۱ و به ترتیب نمره‌های ۲، ۳، ۴ و به پاسخ همیشه نمره ۵ تعلق می‌گیرد هیچ ماده معکوسی وجود ندارد. بنابراین شیوه نمره گذاری در کل مقیاس یکسان و نمره کل فرد از ۲۵ تا ۱۲۵ متغیر است. نمره بالاتر بیانگر دوسوگرایی در ابراز هیجان بالاتر است. اعتبار مقیاس با استفاده از روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد و مقدار آن برای کل مقیاس و زیر مقیاس‌های دو سوگرایی در ابراز هیجان مثبت و دو سوگرایی در ابراز استحقاق به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۷ و ۰/۷۷ به دست آمد (۸).

^{۳۸} Ambivalence over emotional expressiveness questionnaire (AEQ)

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

پس از جمع آوری داده‌ها، در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در سطح آمار توصیفی از شاخص‌های گرایش مرکزی و انحراف استاندارد و نمودارهای فراوانی و درصد استفاده شد و در سطح آمار استنباطی از تحلیل واریانس چند متغیری استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار spss استفاده شد.

فصل چهارم

یافته های تحقیق

همان‌طور که در فصل اول عنوان شد، هدف از پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان در بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیربیمار است. براین اساس یافته‌های این فصل در دو بخش ارائه شده است. نخست یافته‌های توصیفی که (توزیع فراوانی و درصد و میانگین و انحراف معیار) به صورت جداول ارائه گردیده و سپس بررسی مفروضه‌های آزمون‌ها و یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها ارائه شده است. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شده است.

یافته‌های توصیفی :

جدول ۴-۱: یافته‌های توصیفی مربوط به سن آزمودنی‌ها در دو گروه بیمار و غیربیمار

آزمودنی‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین سن	بیشترین سن	تعداد
بیمار	۵۴/۲	۱۱/۷۱	۳۴	۷۷	۱۰۰
غیربیمار	۵۰/۱	۱۰/۹	۳۲	۷۵	۱۰۰
کل	۵۴/۶	۱۱/۷۱	۳۴	۷۷	۲۰۰

باتوجه به داده‌های موجود در جدول ۴-۱ می‌توان مشاهده کرد که میانگین گروه سنی افراد بیمار ۵۴/۲ و انحراف معیار آن ۱۱/۷۱، میانگین گروه سنی افراد غیربیمار ۵۰/۱ و انحراف معیار آن ۱۰/۹ است.

جدول ۴-۲: یافته‌های توصیفی مربوط به جنسیت در دو گروه بیمار و غیربیمار

گروه		بیمار	غیر بیمار	کل
جنس	مرد	۰/۵۱/۴	۰/۴۶	۰/۵۲
	زن	۰/۴۸/۶	۰/۵۴	۰/۴۸

همان‌طور که در جدول ۴-۲ مشاهده می‌کنیم درصد آزمودنی‌های مرد در کل دو گروه بیمار و غیربیمار ۴ درصد بیشتر از آزمودنی‌های زن است.

جدول ۴-۳: میانگین و انحراف معیار نمرات ویژگی‌های شخصیتی در گروه‌های بیمار و غیربیمار

بیمار		غیر بیمار		متغیر
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۴/۲	۲۴/۳	۵/۰۱	۱۳/۹	روان رنجورخویی (نوروتیسم)
۶/۰۸	۳۳/۰۳	۶/۸۱	۳۳/۴	برون گرایی
۵/۰۸	۲۶/۹۳	۲/۸	۲۴/۸۶	گشودگی به تجربه
۴/۷۹	۴۰/۶	۴/۳۲	۲۶/۵	توافق گرایی
۴/۵۵	۴۰/۸۳	۳/۴۶	۲۲/۱۶	وجدانی بودن

جدول ۴-۴: میانگین و انحراف معیار نمرات دوسوگرایی در ابراز هیجان آن در گروه‌های بیمار

و غیربیمار

متغیر		بیمار		غیربیمار		کل	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
دوسوگرایی در ابراز هیجان		۷۹/۸	۱۴/۸	۴۸/۵۳	۳/۷	۶۴/۱۶	۱۹/۰۵

یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها :

به منظور بررسی سه فرضیه اول تحقیق مبتنی بر وجود تفاوت میان متغیر وابسته (ویژگی‌های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان)، در گروه‌های بیمار و غیربیمار، از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شده است. به این دلیل از آزمون تحلیل واریانس چند متغیری استفاده شد که این روش در طرح‌هایی به کار برده می‌شود که بیش از یک متغیر وابسته دارند. ما نیز در این جا می‌خواهیم تفاوت چند متغیر وابسته را در دو گروه بیمار و غیر بیمار بررسی کنیم. ابتدا تفاوت خرده مقیاس‌های ویژگی‌های شخصیتی را در دو گروه بیمار و غیر بیمار بررسی می‌نماییم و سپس به بررسی مقایسه دوسوگرایی در ابراز هیجان را در دو گروه می‌پردازیم. در ابتدا به بررسی مفروضه‌های این آزمون می‌پردازیم. نتایج بررسی فرضیه‌های اصلی در جداول ذیل ارائه شده‌است.

جدول ۴-۵- آزمون لون برای بررسی فرض همسانی واریانس‌های خطا

سطح معناداری	Df۲	Df۱	F	
۰/۸۰۴	۱۹۸	۱	۰/۰۶۲	دوسوگرایی در ابراز هیجان
۰/۹۱۶	۱۹۸	۱	۰/۹۱۶	نوروتیسم
۰/۵۸۰	۱۹۸	۱	۰/۳۰۷	برون گرایی
۰/۴۳۱	۱۹۸	۱	۰/۵۳۰	گشودگی به تجربه
۰/۷۳۸	۱۹۸	۱	۰/۱۱۲	توافق گرایی
۰/۴۶۹	۱۹۸	۱	۰/۶۰۳	وجدانی بودن

همان طور که در جدول فوق مشاهده می شود باتوجه به اینکه مقدار پی لون بزرگ تر از ۰/۰۵ (p> ۰/۰۵) است لذا فرض همسانی واریانس‌ها تأیید می شوند. بنابراین داده‌های بعدی قابل اعتمادند.

جدول ۴-۶: نتایج تحلیل واریانس چندمتغیری (MANOVA) بین گروه‌های بیمار و غیربیمار

نام آزمون	مقدار	F	df فرضیه	df خطا	سطح معناداری
ویلکس لامبدا (Willks Lambda)	۰/۰۵۴	۱۵۴/۹۸	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱

همان‌طور که جدول ۴-۶ نشان می‌دهد تفاوت ویژگی‌های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان در گروه‌های

بیمار و غیربیمار با توجه به مقدار $f=154/98$ و معناداری $0/001$ در سطح $(\alpha=0/05)$ معنادار می‌باشد. به این معنی

که حداقل دو گروه وجود دارد که در ویژگی‌های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان باهم متفاوت هستند.

جدول ۴-۷: آزمون اثرات بین آزمودنی (تحلیل واریانس تک متغیری)

مجموع مجذورات	df	Df	میانگین مجذورات	f	معناداری	مجذورات ای سهمی
دوسوگرایی در ابراز هیجان	۱۴۶۶۴/۶۲	۱۹۸	۱۴۶۶۴/۶۲	۱۲۵/۱۶	۰/۰۰۱	۰/۶۸۴
نوروتیسم	۱۶۲۲/۵۸	۱۹۸	۱۶۲۲/۵۸	۷۵/۳۴	۰/۰۰۱	۰/۵۶۵
برون گرایی	۲/۴۴	۱۹۸	۲/۴۴	۰/۵۷	۰/۸۱۱	۰/۰۰۱
گشودگی به تجربه	۶۴/۰۴	۱۹۸	۶۴/۰۴	۳/۷۸۷	۰/۰۵۷	۰/۰۶۱
توافق گرایی	۲۹۸۲/۱۵	۱۹۸	۲۹۸۲/۱۵	۱۴۳/۵۷	۰/۰۰۱	۰/۷۱۲
وجدانی بودن	۵۲۲۶/۶۸	۱۹۸	۵۲۲۶/۶۸	۳۱۸/۹۹	۰/۰۰۱	۰/۸۴۶

این آمارها مربوط به تحلیل واریانس تک متغیری است. تحلیل هر یک از متغیرهای وابسته به تنهایی نشان می‌دهد

که با توجه به مقدار p (معناداری) در هر متغیر، هر دو گروه از نظر دوسوگرایی در ابراز هیجان، نوروتیسم و توافق

گرایی و وجدانی بودن با یکدیگر تفاوت معنادار دارند. مجذورات ای سهمی که سهمی از واریانس را تبیین می

کند بر حسب قاعده کلی باید بزرگتر از ۰/۱۴ باشد و با توجه به این که در چهار متغیر ذکر شده موارد مقدار آن بالا تر از ۰/۱۴ لذا نشان دهنده اندازه اثر خوبی است .

بنابر نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس ، می توان عنوان کرد که از بین دو گروه بیمار و غیر بیمار از نظر دوسوگرایی در ابراز هیجان ، نورو تیسیم ، توافق گرایی و وجدانی بودن تفاوت معناداری وجود دارد . اما بین برون گرایی و گشودگی به تجربه در دو گروه بیمار و غیر بیمار از نظر آماری در سطح $(\alpha=0/05)$ تفاوت معناداری وجود ندارد .

فصل پنجم

بحث و نتیجه گیری

بحث و نتیجه گیری :

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی ویژگی های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان در بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار بود. فرضیه های اصلی در این تحقیق با روش تحلیل واریانس چند متغیری مورد بررسی قرار گرفت. این گونه فرض شد که خرده مقیاس های ویژگی های شخصیتی (نوروتیسم، برون گرایی، گشودگی به تجربه، توافق گرایی و وجدانی بودن) و دوسوگرایی در ابراز هیجان در بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار متفاوت است. نتایج مطالعه حاضر نشان داد که در بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه غیر بیمار از نظر نوروتیسم، توافق گرایی و وجدانی بودن (در ویژگی های شخصیتی) و دوسوگرایی در ابراز هیجان تفاوت معناداری دارند ولی از نظر برون گرایی و گشودگی به تجربه تفاوت معناداری از نظر آماری ندارند.

همان گونه که در فصل دوم عنوان شد این یافته ها با برخی مطالعات مرتبط در این زمینه همسو و هماهنگ می باشد. برای مثال در مطالعه ای تحت عنوان فاکتورهای روان شناختی مرتبط با سرطان دستگاه گوارش بر روی ۲۳۰ بیمار مبتلا به سرطان به این نتیجه رسیدند که ویژگی های روان شناختی زیر در افراد مبتلا به سرطان بیشتر دیده می شود: کنترل شدید خود به خصوص کنترل خشم، تواضع و کناره گیری، خوشحال کردن دیگران، صفات وسواسی، فاصله گرفتن از دیگران و انزوای اجتماعی، وظیفه شناسی و تعهد بیش از حد و تحت فشار قرار دادن خود (۳۰). در پژوهش حاضر نیز توافق گرایی که در واقع ویژگی شخصیتی است که با خوشحال کردن و همسویی زیاد با دیگران رابطه دارد نشان داده شد که در بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش بیشتر از افراد غیر بیمار است. از طرفی وجدانی بودن نیز که با تعهد و وظیفه شناسی بیش از حد مشخص می شود در این پژوهش در افراد بیمار بالاتر از افراد غیر بیمار بود.

در برخی مطالعات که در زمینه مشکلات هیجانی در بیماران مبتلا به سرطان پرداخته اند نتایج نشان داده شد که ناامیدی و سرکوب ابراز هیجانات با سرطان های مختلف ارتباط دارد. (۳۱). نتایج پژوهش حاضر نیز همسو با این تحقیق بود در تحقیق حاضر نیز دوسوگرایی در ابراز هیجان که نوعی تمایل به تردید در ابراز هیجان و یا کنترل شدید هیجانی است ، نشان داده شد که در افراد مبتلا به سرطان دستگاه گوارش با گروه غیر بیمار تفاوت معناداری دارد.

در پژوهشی محققان گزارش کردند که افرادی که ویژگی شخصیتی نورو تیسم دارند و افرادی که نمرات بالایی در صفت اضطراب به دست می آورند در معرض خطر بالایی از سرطان سینه هستند . (۵). این نتیجه با یافته های پژوهش حاضر نیز همسو بود . در این پژوهش نتایج بیانگر این بود ویژگی شخصیتی نورو تیسم در بیماران مبتلا به سرطان گوارش بیشتر از افراد غیر بیمار بود .

در پژوهشی شاپیرو و همکاران نشان دادند که ویژگی شخصیتی برون گرایی و گشودگی به تجربه ارتباط معناداری با خطر سرطان ندارد . در پژوهش حاضر نیز این متغیرها در بیماران مبتلا به سرطان گوارش و افراد غیر بیمار تفاوت معناداری نشان نداد. (۶).

اگر چه نتایج پژوهش حاضر و نتایج به دست آمده از پژوهش های مشابه انجام شده در حوزه سرطان به خوبی تفاوت میان ویژگی های شخصیتی و دوسوگرایی در ابراز هیجان در بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش در مقایسه با گروه کنترل را روشن می سازد ، اما آن چه که نباید از یاد برد این است که این دسته از متغیرها تنها بخش کوچکی از متغیرهای تاثیر گذار در بروز و ادامه سرطان هستند. از این رو برای به دست آوردن درکی بهتر و کامل تر از سرطان نباید تنها به برخی از متغیرها اکتفا کرد و لزوم ساختن متغیرهای جدید در معادله پیچیده سرطان به چشم می خورد . در این پژوهش سعی بر این بود که متغیر جدیدتری از مسائل هیجانی در بیماری سرطان ، یعنی

تعارض در ابراز هیجان این افراد ، مورد بررسی قرار گیرد که در پژوهش های قبلی کمتر به آن پرداخته شده است و از طرفی عوامل هیجانی و شخصیتی با هم بررسی شوند .

محدودیت ها:

در این تحقیق محدودیت هایی نیز وجود داشت :

تعداد حجم نمونه

مقطعی بودن پژوهش

و نحوه همکاری بیماران از محدودیتهای طرح می باشد.

پیشنهادهات:

بنابراین نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می شود که در مطالعات آینده یافته های این پژوهش گسترش پیدا کند از نمونه دیگری در بیمارستان های دیگر و شهر های دیگر نیز استفاده شود و مکانیسم های زیستی ، رفتاری و هیجانی واجتماعی در ارتباط با هم مورد بررسی قرار گیرد. زیرا این مکانیسم ها در این بیماران در تعامل با یکدیگرند و می توانند زندگی بیماران را تحت الشعاع قرار داده و به جز شکایت های فردی این بیماران ، مشکلاتی را در ارتباطات بین فردی آن ها به وجود آورند ، در این صورت نه تنها سرطان این بیماران ممکن است استمرا پیدا کند بلکه این بیماران و خانواده های آن ها هزینه های بالایی را متحمل خواهند شد و جامعه نیز ممکن است نیروی کار موثر خود را از دست بدهد و یا دچار کمبود بازدهی در کار شود.

منابع فارسی و انگلیسی :

- ۱-خلجی نیا ، زهره، تاثیر سرطان پستان بر روی سلامت روان ، نشریه تحقیقات علوم رفتاری ، دوره ۵، ۱۳۸۷
- ۲-Lashan I, psychological states as factors in the development of malignant disease: A critical review. J Natl Cancer Inst ۲۲: ۱-۱۸ , ۱۹۵۹.
- ۳-Greer S, Cancer and the mind. Br J Psychiatry ۱۴۳: ۵۳۵-۵۴۳, ۱۹۸۳
- ۴- Nakaya,N,and et'al., personality traits and cancer risk, American Journal of Epidemiology, ۱۷۲(۴): ۳۷۷-۳۸۵, ۲۰۱۰
- ۵- Morris T, Greer,S, et al, patterns of expression of angerand their psychological correlation in womens with cancer. J psychosom Res. ۲۵(۲): ۱۱۱-۱۱۷, ۱۹۸۱
- ۶- سارافینو، ادوارد.پی ، روان شناسی سلامت ، ترجمه گروهی از مترجمان ، زیر نظر میرزایی ، الهه ، تهران ، انتشارات رشد . ۱۳۸۷
- ۷- Schapiro, R, Ross-Petersen, L, et'al. Extraversion and Neuroticism and the associated risk of cancer: A Danish cohort study, AM J Epidemiol: ۱۵۳(۸): ۷۵۷-۷۶۳, ۲۰۰۱.
- ۸- دیماتئو، ام.رابین ، روان شناسی سلامت ، ترجمه : کاویانی ، محمد، عباس پور، محمد، محمدی ، حسن، تقی زاده ، غلامرضا و کیمیا، علی اکبر، زیر نظر دکتر کیانوش هاشمیان ، جلد اول ، تهران ، انتشارات سمت . ۱۳۸۷.
- ۹- مالی، لی، ساخت و پدید آیی و تحول شخصیت، ترجمه: منصور، محمود ، انتشارات سمت، ۱۳۶۹.
- ۱۰- پروین، لارنس، ای، روان شناسی شخصیت، نظریه و تحقیق، جلد اول ترجمه: جوادی، محمدجعفر، کدیور، پروین ، چاپ پنجم، موسسه خدمات فرهنگی رسا. ۱۳۸۱.
- ۱۱- کریمی، یوسف، ، روان شناسی شخصیت، انتشارات تهران. ۱۳۷۶.

۱۲- کارور، ج، اس؛ شی‌یر، م. ف.. نظریه‌های شخصیت، ترجمه احمد رضوانی، انتشارات آستان قدس رضوی، مشهد. ۱۳۸۷.

۱۳- Costa, P. T., Jr, , & McCrae, R. R., Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI) Professional manual. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources. ۱۹۹۲.

۱۴- Costa, P. T., Jr, , & McCrae, R. R., Primary traits of Eysenck's P-E-N system: Three- and five- factor solutions. Journal of Personality and Social Psychology, ۶۹, ۳۰۸- ۳۱۷. ۱۹۹۵.

۱۵- McCrae, R. and Costa, P, T. Ir ,Validaton of the five- factor model of personality across instrament and observers. Jornal of personality and social Psychology. ۱۹۸۷ .

۱۶- شولتز، دوان، شولتز، سیدنی آلن (۲۰۱۳)، نظریه‌های شخصیت، ترجمه: سید محمدی، یحیی ، موسسه نشر ویرایش. ۱۹۹۲.

۱۷- Howard, P. J. and Howard. J.M, Buddy. Can you paradiym? Jornal of training and Development.. ۱۹۹۵.

۱۸- McCrae, R. R, Towards a new generation of personality theories: Theoretial contexts for the fove- factor model. In J. S. Wiggins (Ed), The five- factor model of personality: Theoretical perspectives (pp. ۵۱-۸۷). New York: Guilford press. ۱۹۹۶.

۱۹- گروسی فرشی، میرتقی ، هنجاریابی جدید شخصیتی (NEO) و بررسی تحلیلی ویژگی‌ها و ساختار عاملی آن، بین دانشجویان دانشگاه‌های ایران، پایان‌نامه دکترا، دانشگاه تربیت مدرس. ۱۳۷۷.

٢٠- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R., four Ways five factor are basic person. ١٩٩٣.

٢١- _ Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R, Objective Personality assessment. In M. Storent, I. C. Siegler, & M. F. Elias (Eds.), The Clinical Psychology of aging (pp. ١١٩-١٤٣). New York: Plenum. ١٩٧٨.

٢٢- King, L.A., Emmons, R.A, Conflict over emotional expression: psychological and physical correlates. J Person Soc Psychol ٥٨:٨٦٤-٨٧٧, ١٩٩٠.

٢٣- King, L.A, Ambivalence over emotional expression and reading emotions in situations and faces. J Person Soc Psychol ٧٤:٧٥٣-٧٦٢, ١٩٩٨.

٢٤- Emons, R.A., & Colby. P, Emotional conflict and we ilbeing, Relation to perceived Availability, Daily utilization, And observer reports of social. Journal of personality and social psychology, ٦٨ (٥) ٩٤٧ – ٩٥٩. ١٩٩٥.

٢٥- Roger, D; Band, G.G; Lee, H.S.&olason, D., A Factor analytic study of Cross- cultural differences in emotional rumination and emotional inhibition. Personality and individual differences, ٣١, ٢٢٧ – ٢٣٨. ٢٠٠١.

٢٦- Gross, J.J & John, O., Revealing feelings: facets of emotional expressivity in self reports peer ratings, and behavior journal of personality and social psychology, ٧٢ (٢), ٤٣٥ – ٤٤٨. ٢٠٠٠.

٢٧- Al'Absi ,M., Petersen, K.L, Blood pressure but not cortisol mediates stress effects on subsequent pain perception in healthy men and women. Pain ١٠٦:٢٨٥-٢٩٥. ٢٠٠٣.

- ٢٨- Tucker, J.S., Winkelman, D.K., Katz, J.N., Bermas, B.L, Ambivalence over emotional expression and psychological well-being among rheumatoid arthritis patients and their spouses. J Appl Soc Psychol ٢٩:٢٧١-٢٩٠. ١٩٩٩.
- ٢٩- Persky V.W., Rawson, J.K., and Shekelle, R.B., , Personality and Risk of cancer, Psychosomatic Medicine, ٤٩: ٤٣٥-٤٤٩. ١٩٨٧.
- ٣٠- Kreitler, S., Kreitler,M, , Psychological risk factors for colorectal cancer, J Psycho-Oncologie, ٧٢, pp ١٣١-١٤٥. ٢٠٠٨.
- ٣١- Mahn, R.C., Petitti, D.B., Minnesota Multi phasic personality Inventory-rated depression and the incidence of Breast cancer . Cancer, ٦١, ٨٤٥-٤٨. ١٩٨٨.
- ٣٢- Grossarth- Maticek, R., Eysenck, H.J., Boyle, B.J., Method of test administration as a factor in test validity : The use of personality questionnaire in the prediction of cancer and coronary Heart disease. Behav Res Ther, ٣٣, ٧٠٥-١٠. ١٩٩٥.
- ٣٣- Kavan , M.G., Engdahlm B.E., Kay,S., Colon cancer: personality factors predictive of onset and stage of presentation. J Psychosom Res., ٣٩: ١٠٣١-٩. ١٩٩٥.
- ٣٤- Nagan, J., & et al., Personality and colorectal cancer: The fukoka colorectal cancer study. Jpn J Clin Oncol, ٣٨ (٨) , ٥٥٣-٦١. ٢٠٠٨
- ٣٥- Yousefi Tabaei, s.m.& et al. Comparing the personality profile of patients suffering from cancer disease. Procedia social and Behavioral sciences ٨٤ , ١٨٠١-١٨٠٣. ٢٠١٣.

Abstract:

The comparison of Personality characteristics and Ambivalence over emotional expressiveness in patients with gastrointestinal cancer and non-patient group

Introduction & Objective: Cancer is an old disease and belongs to advent of human being and now is a global problem. The gastrointestinal cancers are most rife and these cancers influence people's life. The purpose of this study is investigation personality characteristics and Ambivalence over emotional expressiveness in patients with gastrointestinal cancer in comparison with nonpatient group.

Materials & Methods: In this study, 100 patients with gastrointestinal cancer were selected in access in Velayat Hospital in Qazvin. The non-patient group were 100 persons mentally and physically health sampling from general population who were matched demographically with patient group. Both groups were examined with personality characteristics scale (NEO-FFI) and Ambivalence over emotional expressiveness Questionnaire (AEQ) test. Collected data were analyzed with MANOVA.

Results: MANOVA analysis showed that patients with gastrointestinal cancer were different from non-patient group in Neuroticism, Agreeableness, Conscientiousness and Ambivalence over emotional expressiveness. But in Extraversion and Open to experience were not different from non-patient group.

Conclusions: Patients with gastrointestinal cancer in Neuroticism, Agreeableness, Conscientiousness and Ambivalence over emotional expressiveness have more scores than non-patient group.

Key Words: Personality characteristics, Ambivalence over emotional expressiveness, Gastrointestinal cancer

پیوست

پرسشنامه دوسرگرایی در ابرازگری هیجانی

هریک از عبارتهای زیر را بخوانید و به هر عبارت با توجه به معنای کلی آن پاسخ دهید؛ بنابراین اگر یک عبارت از دو مطلب تشکیل شده است، وقتی گزینه های (غالباً) یا «همیشه» را انتخاب کنید که هر دو مطلب در شما صادق است.

هرگز	بندرت	گاهی	غالباً	همیشه	
					۱ اغلب حس می کنم که قادر نیستم به دیگران بگویم که آن ها واقعاً چقدر برای من ارزش دارند.
					۲ می خواهم وقتی کسی را دوست دارم به او بگویم، اما پیدا کردن کلمات مناسب برایم دشوار است.
					۳ اغلب دوست دارم احساسم را به دیگران نشان دهم، ولی انگار چیزی مانع می شود.
					۴ دوست دارم که درباره مشکلاتم با دیگران صحبت کنم، ولی گاهی درست نمی توانم این کار را انجام دهم.
					۵ سعی می کنم که عمیق ترین ترس ها و احساساتم را مخفی نگه دارم، اگرچه گاهی دلم می خواهد که آن ها را به دیگران نشان دهم.
					۶ می خواهم هیجانانتم را صادقانه ابراز کنم، ولی می ترسم که این باعث شرمندگی یا زیان من شود.
					۷ اغلب نمی توانم خودم را متقاعد کنم که احساس واقعی ام را بیان کنم.
					۸ دوست دارم وقتی کارها مطابق برنامه پیش نمی رود، ناامیدی ام را بروز دهم اما نمی خواهم که فردی آسیب پذیر به نظر برسم.
					۹ سعی می کنم هنگامی که با دیگران هستم احساسات منفی ام را پنهان کنم؛ هرچند می دانم این کار با نزدیکانم غیرمنصفانه است.
					۱۰ دوست دارم که در واکنش های هیجانی ام طبیعی تر عمل کنم؛ اما به نظر می رسد که نتوانم آن را انجام دهم.
					۱۱ سعی دارم به دیگران نشان بدهم که آن ها را دوست دارم، اگرچه گاهی ترس دارم از اینکه مبادا به نظر آن ها من فردی ضعیف یا حساس باشم.
					۱۲ سعی می کنم که همواره لبخندی به لب داشته باشم برای اینکه خودم را شادتر از آنچه که واقعاً هستم به دیگران نشان دهم.
					۱۳ می توانم زمانی را به یاد بیاورم که ای کاش به بعضی افراد گفته بودم که من واقعاً چقدر به آن ها علاقه مند بودم.

هرگز	بندرت	گاهی	غالباً	همیشه	
					۱۴ سعی می کنم که دیگران را نگران نکنم، گرچه گاهی آنها باید حقیقت را بدانند.
					۱۵ بعد از اینکه خشمم را به کسی نشان می دهم این امر مدت طولانی مرا آزار می دهد.
					۱۶ پس از آنکه خشمم را به کسی نشان می دهم، احساس گناه می کنم.
					۱۷ سعی می کنم خشمم را سرکوب کنم، ولی دوست دارم دیگران بفهمند که من چه احساسی دارم.
					۱۸ نگرانم که اگر هیجانات منفی مانند ترس و خشم از خود نشان دهم، دیگران مرا تائید نکنند.
					۱۹ وقتی خشمگین هستم به فکرم خطور می کند، واکنش نشان دهم ولی سعی می کنم این کار را نکنم.
					۲۰ وقتی کسی مرا می رنجاند، سعی می کنم که بی تفاوت به نظر برسم، حتی اگر بخواهم به او بگویم که چه احساسی دارم.
					۲۱ سعی می کنم همیشه عواطفم را کنترل کنم، حتی اگر گاهی دوست داشته باشم که احساساتی عمل کنم.
					۲۲ سعی می کنم که از اخم کردن اجتناب کنم، حتی وقتی که احساس می کنم که به این کار تمایل دارم.
					۲۳ سعی دارم که پس از انجام یک اشتباه عذرخواهی کنم، اما نگرانم که مبادا فردی نالایق تصور شوم.
					۲۴ سعی می کنم که حسادتم را راجع به دوستم کنترل کنم؛ حتی اگر تمایل داشته باشم که او ناراحتی ام را بدانند.
					۲۵ وقتی به انجام برخی کارها واقعاً افتخار می کنم، می خواهم که به دیگران بگویم، ولی می ترسم از خودراضی تصور شوم.

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	
					۱۴ بعضی از مردم مرا آدمی خودخواه و خودمحور می دانند.
					۱۵ من آدم بسیار منظم و با برنامه ای نیستم.
					۱۶ من به ندرت احساس تنهایی و غمگینی می کنم.
					۱۷ من واقعاً از صحبت کردن با دیگران لذت می برم.
					۱۸ من معتقدم اگر به دانشجویان اجازه داده شود که به سخنرانان بحث پرانگیز و متناقض گوش کنند فقط باعث سردرگمی و انحراف بیشتر آن ها خواهد شد.
					۱۹ من ترجیح می دهم با دیگران همکاری کنم تا با آن ها به رقابتی بپردازم.
					۲۰ من سعی می کنم تا وظایف محوله به خود را با صداقت و درستی انجام دهم.
					۲۱ من اغلب دچار تنش بوده و عصبی هستم.
					۲۲ من ترجیح می دهم در جاهایی باشم که کانون فعالیت و عمل است.
					۲۳ شعر تاثیر چندانی روی من ندارد.
					۲۴ من معمولاً در مورد قصد و نیت دیگران بدبین و بدگمان هستم.
					۲۵ من دارای اهداف روشن و مشخصی هستم و برای دستیابی به آن ها طبق برنامه منظمی عمل می کنم.
					۲۶ من بعضی وقت ها کاملاً احساس بی ارزشی می کنم.
					۲۷ من معمولاً ترجیح می دهم کارها را به تنهایی انجام دهم.
					۲۸ من اغلب غذاهای جدید و ناآشنا را امتحان می کنم.
					۲۹ من عقیده دارم که اکثر مردم، اگر به آن ها اجازه داده شود، از آدم سوء استفاده خواهند کرد.
					۳۰ من قبل از شروع به هر کاری مقدار زیادی وقت تلف می کنم.

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	
					۳۱ من به ندرت احساس ترس و اضطراب می کنم.
					۳۲ من اغلب احساس می کنم که سرشار از نیرو و انرژی هستم.
					۳۳ من بندرت متوجه خلق و عواطفی که محیط های مختلف بوجود می آورند، می شوم.
					۳۴ بیشتر مردمی که می شناسم مرا دوست دارند.
					۳۵ من برای دستیابی به اهداف خود سخت تلاش می کنم.
					۳۶ من اغلب از نحوه برخورد دیگران با خودم عصبانی می شوم.
					۳۷ من آدم خوش مشرب، شاد و با روحیه ای هستم.
					۳۸ من معتقدم که برای اخذ تصمیم درباره موضوعات اخلاقی ما باید از رهبران مذهبی خود کسب تکلیف و تقلید کنیم.
					۳۹ بعضی افراد فکر می کنند من آدم فاقد احساسات و حساسیتی هستم.
					۴۰ همیشه وقتی قول انجام کاری را بدهم، مردم می توانند به انجام آن کار اطمینان کنند.
					۴۱ بیشتر مواقع که کارها طبق نقشه پیش نمی رود یا اشتباه از آب در می آید، احساس دلسردی می کنم و می خواهم آن ها را ناتمام رها کنم.
					۴۲ من آدم خوشحال و امیدواری نیستم.
					۴۳ بعضی مواقع که شعری را می خوانم یا به یک اثر هنری نگاه می کنم، موجی از احساس افسردگی یا هیجان مرا در بر می گیرد.
					۴۴ من از لحاظ نگرش های اجتماعی آدمی سختگیر و بی گذشت هستم.
					۴۵ گاهی من آنطور که باید صادق و قابل اعتماد نیستم.
					۴۶ من به ندرت افسرده و یا غمگین می شوم.
					۴۷ همه زندگی و کارهای من با سرعت انجام می گیرد.

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	
					۴۸ من علاقه ای به تامل و تفکر جدی درباره سرنوشت جهان یا انسان ندارم.
					۴۹ من غالباً سعی می کنم نسبت به افکار و و احساسات دیگران آگاهی و احترام نشان دهم.
					۵۰ من آدم سازنده و مولدی هستم که همیشه مسئولیت های خود را به انجام می رساند.
					۵۱ من اغلب احساس درماندگی و ناتوانی می کنم و میل دارم شخص دیگری مسائل را حل کند.
					۵۲ من شخص بسیار فعالی هستم.
					۵۳ من کنجکاوی فکری بسیار زیادی دارم.
					۵۴ من اگر اشخاصی را دوست نداشته باشم، آن را از آن ها مخفی نمی کنم.
					۵۵ به نظر نمی رسد هرگز بتوانم کارهای خود را نظم و ترتیب دهم.
					۵۶ بعضی وقتها من طوری احساس خجالت کرده ام که دلم می خواست خود را از دیگران مخفی کنم.
					۵۷ من ترجیح می دهم دنبال کارهای خود را بگیرم، تا اینکه رهبر دیگران باشم.
					۵۸ من اغلب از بازی کردن با نظریه ها و افکار انتزاعی لذت می برم.
					۵۹ اگر نیاز باشد، من حاضرم از افراد دیگری برای رسیدن به مقاصد خود سوء استفاده کنم.
					۶۰ من سعی می کنم همه کارهای خود را به بهترین نحو انجام دهم.

الف	ب	ج	د	ه
-----	---	---	---	---

الف: من سعی کرده ام که تمام این سوالات را صادقانه و به دقت پاسخ دهم.

ب: آیا به تمام سوالات پاسخ داده اید؟ ☐ بلی ☐ خیر

ج: آیا پاسخ های خود را در جای مناسب علامت زده اید؟ ☐ بلی ☐ خیر